

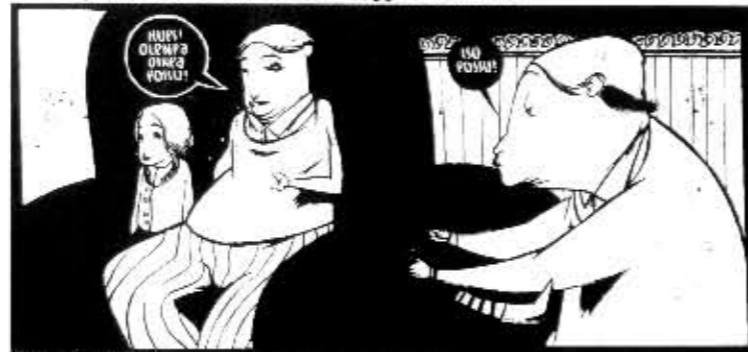
Arvostelut

Hans Nissen (toim.)
UBU #1
KREEGAHIBUNDOLO /
SARJAMAFIA

Tämäpä vasta hengästyttävään tyylikäs paketti. Kyllä jotkut osaa. Huonoja tai edes keskinkertaisia sarjoja ei ole ensinkään, vaikka totuuden nimessä on pakko sanoa, että tekijöiden loistelias grafiikka jättää usein käsikirjoitukset lapsipuolen asemaan. Ohuimmaksi juonellaan jää antologian nestorin, Jim Woodringin "Hirise hopper", joka sekkin on visuaalinen ilotulitus parhaaseen vapaan assosiaation perinteeseen.

Petri Tolppasen kauniit "Onnelliset" pikkutarinat osoittavat miehen hyvää värisilmää sellaiseen ranskalaisen ligne clair -tyyppien tyyliin, painoväri ei aina tarvitse olla se musta. Lisäksi Tolppanen on käsikirjoittanut Nissenille mainion, erittäin Nissenmäisen "Viidakossa vaanii kuolema" -sarjan. Jos olen joskus nimitänyt Hans Nissenäiä varak McKeaniksi, vcdän sanani takaisin, Nissen on lakannut olemasta varak-kukaan, hänen vahva tyyliinsä kantaa omillaan loppuun saakka. Ja kohteliaisuutena sen aiemman määrään esitin, Sienkiewiczin ja Jon J. Muthin henkinen perillinen J-P Valkeapää vaikuttaa tässä teoksessa lähinnä Nissenin käsikirjoittajana sarjassa

Valkeapään ja Nissenin Kerttua kyyditsemässä

sävyt ovat mukana, mutta kuvat ovat ilmvimpia ja vapautuneimpia sitten "Hysterian", Hiltusen esikoisen.

Albumin lopussa on positiivisena yllätyksenä nelisivuinen tietopaketti vähemmän tunnetuista tosiasioista (Petrin tuntevat tietävät, että sellaisia miehen muistissa majaillee enemmänkin), cräänlainen mitä-olet-ainahalunnut-tietää-intiaaneista-mutta-et-ole-tullut-kysyneeksi. Oikeastaan ainoa miinus tulee kannesta, jonka perusteella ei odottaisi näin hyvää albumia.

Jos sinunkin mielestäsi Winnetoun ja Old Shatterhandin seikkailut olivat jotenkin epäuskottavia, nautit todennäköisesti tästä. Todellisuus on tutkittu ainakin yhtä hyvin, kuin Hans Kressellä aikoinaan, mutta Petri piirtää paremmin.

Kivi Larmola

Petri Hiltunen:
Vala Auringolle
JALAVA, 1997

Hiltunen on tehnyt uransa toistaiseksi parhaan albumin. Juoni tempaa oitis mukaansa ja pahemmalta opetukseltaikin vältyttään; yllättävää, kun kyseessä on sentään intiaani-aiheinen, jolla on tarkoitus oikoa yleisiä väärinkäsityksiä ja harhaluuloja tasan-kointiaani tavoista. Mikään tietokirja tämä ei silti ole, lähdeaineisto vain on tarkempi ja monipuolisempi kuin useimmissa intiaani-seikkailuissa.

Hiltusen hiusteräviiva on muuttunut vuosien mittaan aina vain tarkemmaksi ja samalla yksityiskohtien ja viiva-
varjostuksen paljous on tehnyt kuvista raskaslukuisia. Tällä kertaa on kiire onneksi estänyt Hiltusta ylihiomasta yksityiskohtia minkä seurauksena albumi on Petrin tuotannosta ylivertaisesti helpolukuisin, tarkkuuden kuitenkin karsimattä. Kaikki

"Kerttua kyyditsemässä", lisäksi hän on sorvannut futuristishenkisen takakansipiirroksen.

Maria Björklund on tehnyt naivistisen liikuttavan puistonpenkkitarinan "Yksinäisyys" Katja Moilasen käsikirjoitukseen vaihteeksi hieman Christer Nuutisen tyyliin. Romanttisuus käännetään näppärästi ympäri aivan vakavalla naamalla. Hyvin toimii Björklundilla tämäkin tyyli. Jan Solheimin "Laava 1" nousee antologian parhaaksi käsikirjoitukseksi, synkeä todellisuuspako, skitsofrenia ja romahtanut perhe tuodaan esille niin julmasti, että se viiltää kuin partaterä. Arto Schroderuksen suomennos on tarinalle uskollinen. Matti Hagelbergin "Miehemme diskurssissa" on aitoa Hagelbergia maneerinomaisuuteen saakka, sellaisena äärimmäisen riemastuttava.

On oikeastaan vähän pelottavaa havaita, millaisella suvereniteetillä varsinkin nuoret piirtäjät tyyliinsä hiovat. Toivon, ettei se kostaudu myöhemmin, sillä tällaista siistiä ja vahvatunnelmaista sarjakuvaa on hieno elämys lukea. Onnea matkaan, sitä tarvitaan, kun taivas on kaltona.

Kivi Larmola

(Jos olet sarjakuvantekijä, joka tunnet kuuluvasi tuohon valiojoukkoon, lähetä tuki toistasi kopioita KreegahIBundoloon, Juultaankatu 9, 70500 Kuopio.)

Matti Hagelberg:
B.E.M. N:o 3
(Kurpitsa-albumi 11)
SUURI KURPITSA

Tämä jatkaa siitä, mihin B.E.M. 2, se pitkulaiseen pahvikoteloon kahdella kantinauhalla solmittu vihkokokocloima, lopetti. Kertoo paljon Matti Hagelbergistä, että hänellä on ollut kokonainen albumi julkaisua odottamassa vuodesta 1994, samalla

kun hän on noussut järjenvastaisella kulttuurinkierrätyksellään tunnetuksi; ja nimenomaan uusilla sarjoilla. Kolmen vuoden odotus on ollut Hagelbergin hilpeänvion maailman ajanlaskussa pitkä aika, tässäkin albumissa kuvatut teemat ovat siltemmin astuneet (eteenpäin? paikallaan?) jättiläisharppauksen samalla kun se, mitä Hagelbergilta on lupa odottaa, on tarkentunut. Rima on noussut tämän albumin piir-

Suuri Kurpitsa-
vuosialbumi 1997
Pauli Kallio (toim.)
SARJAKUVASEURA SUURI
KURPITSA, 1996

Tämä on jotenkin livahtanut arvostelusihdin läpi, joten parempi varmaan myöhään, kuin ei milloinkaan. Siis arvostella tämä. 108 B5-sivua Jussi Karjalaisen tyylikkäissä (ja ekologisesti miellyttävisissä) kansissa on melkoinen paketti. Ulkomaanvieraita ovat Max Andersson, Julie Doucet, Ulf Keyenburg ja Joakim Pirinen, joista ainoa tuntemattomampi on Keyenburg. Niin myös Paulille, siksi-pä lehdessä onkin hänestä myös haastattelu.

Kotimaisina tekijöinä ovat Bo Haglund, Lauri Hannu, Pasi Heikura, Maarit Kytöharju, Anu Lavonen, J. Lehto, Pentti Otsamo (haastattelu+luonnoksia), Ilkka U. Pesämaa, Kati Rappia, Tomi Riionheimo, Jenni Rope, Sir Jyee, Jukka Tiisa,

J. Lehdön ankaraa tulevaisuutta

Samu Toivonen (haastattelu+luonnoksia), Katja Tukiaisen, Kirsi Tuuliniemi, Timo Vuorisalmi ja tietysti käsikirjoittaja Kallio itse.

Kokonaisilme on kodikkaan sekava kuten Kurpitsaan kuuluukin, joskin yhdistävänä piirteenä on kaikkien tekijöiden sijainti hyvin-kin kaukana valtavirrasta. Haastattelujen lisäksi tekstiantina on myös sarjakuvavuoden 1996 kahlaaminen läpi arvosteluina, arvostelujen luonne ja perinpohjaisuus riippuu huomattavasti

tämisen ajoista. Myös B.E.M. 2:n yllätysmomentti on hävinnyt, B.E.M. 3 ei voi, eikä kuvittelekaan saavansa osakseen samankaltaista noveltiarvoa.

Myöhemmän, kokonaisvaltaisemman ja syvemmän Hagelbergin asemesta saamme vastaamme ristiviitteiden ryteikön, kun taiteilija marsittaa näyttämölle yhä uusia universuminsa tarveaincita kuin pientalorakentaja elementiharkkoja, kiircisestä ja keskittymättä, kun on niin paljon sanottavaa ja aivan liian vähän aikaa. Jokainen B.E.M. 3:n sivuista ansaitsisi oman tarinansa tulevan kerrotuksi kokonaan, sensijaan kokonaisuus on sirpaleinen, on kuin nukahtelisi kesken tv-iltaa ja näkisi katkelmia useista eri ohjelmista, yhteensulaneina. Hieno kokonaisuus tämä silti on, pitää

vain lukea rauhallisesti ja ahmimatta, katsella verkkaan tarina illassa, miettiä ja antaa ajatuksen lentää. Eikä näitä piinallisen pilkutarkkoja raapckuvia voi nopeasti lukeakaan.

Toistaiseksi näitä sivuja on ollut nähtävillä vain B.E.M.-imperiumin kotisivuilla, (home.kolumbus.fi/~lagarto/mekanoville/) joten jo oli aikakin saada ne fyysisenä esineenä kotiin. B.E.M. 3 on nimittäin kiusallisella tavalla puuttuva rengas siinä evoluution ketjussa, joka johtaa näillä näkymin kevällä 1998 ilmestyvään B.E.M. 6 -Tikapuuhermostoon. Vapautuneempi, vastuuttomampi, kärjistyneempi ja provokatiivisempi, kerrassaan riemukas sekahedelmakeitto on B.E.M. numero 3.

Kivi Larmola

Wallu:
Mikroikivikausi - näin teet sarjakuvia - cd 1
HELSINKI MEDIA ERIKOISLEHDET,
1996

Sarjakuvan opetusCD-ROM on hieno ajatus. Kohderyhmä on sama, kuin Kupla-akatemiassa (www.kaapeli.fi/~sarjaks/akatemia/) eli varhasteini-ikäiset, vakava sarjakuvatiode siis loistaa pois-saolollaan kuten ymmärrettävää onkin. (Kupla-akatemian arvostelu lykkäytyy, kunnes ovat saaneet sen laajennettua täyteen mittansa, sorry.)

Wallun käyttöliittymä on hauska ja tehty kieli poskessa, myös installointi sujuu vaivattomasti ainakin meidän vanhalla Pentium 133, 32Mt:llä, vaikka eihän tämä romppu vaadikaan koneelta liikimainkaan samanlaisia suoritusarvoja kuin nykyajan seikkailupelit. Alussa ollaan luolassa, jossa erilaisia esineitä klikkaamalla saadaan valikkoja, vaikkapa Wallun

Kivi Larmola

Arvostelut

bibliografia (leppoisine sivuhöpinöineen), kootut Mikrokivikausi-stripit tai kaksi täysin älytöntä peliä. Kannattaa kokeilla sähkökatkaisijaa.

Sarjakuvan oppitunneilla näytetään erilaisia työvälineitä, joilla taiteilija Vaalio sitten sutii kuvia kasaan QuickTime -videolla. Jos olet silmät ymmyrkäsina ihmeteltyt Ihan Oikeiden Piirtäjien työskentelyä, nautit varmaankin myös siitä, että Wallu piirtää lohikäärmeen, Helkan ja jutustelee mukavia. Rivien välissä käydään läpi ihan tärkeitä asioita ja Wallu on hyvä pedagogi, jota on mukava kuunnella. Jos vaatimattomuus kaunistaisi, olisi Wallu varsinaisen Adonis, siksi kiikkottomasti miehen lievästi sanoen massiivinen tuotantoruliini kahlaamaan läpi. Tuli etsimättä mieleen, että tämä olisi ollut mainio täyte koulun kuvamataidontunnille. Hieno bonus on Jyrki J. Kasvin sarjakuva-aiheinen linkkilista, josta minua kärsivällisemmälle verkkosurffarille riittää seikkailtavaa.

Suosittelava hankinta sarjakuvien piirtämisestä kiinnostuneelle jälkikasvulle, kun ammattilainen aikuinenkin kerran kahlaa tämän läpi ihan ilokseen.

Kivi Larmola

Laitteistovaatimukset:
PC: 486 tai Pentium, 16Mt. keskusmuisti, Windows 3.1 tai 95, 2Xnopeuksinen CD-ROM, SVGA, äänikortti.
MAC: vähintään Macintosh II, 16Mt. keskusmuisti, käyttöjärjestelmä vähint. 7.0, 2Xnope. CD-ROM

Niiranen, Riionheimo, Ronkainen: Luurankoja pöytälaatikoista JOENSUUN SARJAKUVASEURA 1996

Tämä jäi aikoinaan arvostelematta, kun en osannut sijoittaa albumeihin enkä pienelehtiin. Niitti selässä puhuu lehden puolesta, mutta nelivärikannet ovat antologia-albumin, joten antaa mennä albumina sitten. Saapahan perusteellisemman analyysin...

Kun muistaa ne lukuivat sarjakuvaseurojen lehdet, joita kaksikymmentä vuotta sitten sikisi kuin sienä satteella, ymmärtää, kuinka korkeatasoinen paketti tämä onkaan. Kotikutoinen kuin Reima Mäkisen sarjakuvat, vailla snobismin häivääkään tai leipäpiirtäjän pakkopulan aromia. Yksinkertaisesti hauskoja ja kommunikoivia sarjakuvia, joissa tärkeämpää on *mitä*, kuin miten kerrotaan. Paketti, joka on takoitettu leviämään pienellä rahalla kädestä käteen parhaiden sarjakuvaseura- ja pienkustanneperinteiden mukaan. Ostakaa tämä, ja tiedätte tehneenne oikein.

Tuntuuko, että puolustelen

I. Heilä: B. Virtanen - arkipäivän sankari 1 ARKTINEN BANAANI, 1997

Ilkka Heilän toimistohuumoristriippi B. Virtanen on ilmestynyt Bulls'in levittämänä jo vuodesta 1989. Siis sisätyö punnitaan rutiinilla ja oivaltavasti, niinpä B. Virtasesta on tullut useiden kahvihuoneiden klassikko. Sosiaalinen tilaus tälle albumille siis löytyi, koskapa 2. painos on jo ulkona, kahden viikon kuluttua albumin ilmestymisestä (1. painos loppu kuulemma jo ensimmäisenä päivänä).

Valkokaulusduunarina

kuin Ilpo Lagerstedt Kannus-lehtä aikoinaan? Käydään läpi lämmä sitten läpi. Mika Myyry ja Timo Varpio ovat tehneet yksisivuisia vitsejä, joissa seikkailevat inhimillistetyt eläimet. Hauskoja oivalluksia, eikä taivaan kiitos mitään elämää suurempaa. Maria Björklund on aina hyvä, hänen "Kaksin"-strippinsä sisältävät arjen tuokiokuvia ilman jatkuvuutta, "Jos lintuja ei olisi" hupaisan jos-vision. Nyrki Rantonen ja Jaakko Hakulinen ovat venyttäneet näppärän aggressiotarinan kolmen sivun mangaksi, Jyrki Honkasen "Game over" on vähän ohut, mutta ihan luettava ja Jusa Hämäläisen stripit erinomaisen mainioita. Elämänreiluuskomissio oli hieno oivallus. Sanna Ristolainen piirtää enemmänkin hauskoja kuvia kuin sarjakuvaa, kuvien yksittäiset vitset ovat parempia kuin kokonaisuus. Petteri Lehikoinen piirtää aivan kuin nuori Hannu Mänttari, hyvässä ja pahassa. Kimmo Niiraseen ideat toimivat parhaiten strippimuodossa, pidempinä niitä uhkaa vesittyminen. Ilupaisina yksityiskohtina väkijoukossa Kauko Röyhkä ja seinällä Joel Rinne.

leipänsä tienannut löytää helposti kosketuspinnan B. Virtasen maailmasta, kaikki kliseet ovat läsnä eikä työpsykologiasta tai johtamistaidosta näy merkkiäkään. Puulaakurheilukin ymmärretään aivan oikein fasistisena tasapäästämisinä, mitä se pahimmillaan onkin, esimiehet vetävät kotiinpäin kunnes livistävät iltapäivästä golfaamaan ja pääjohtajaa kiinnostaa vain elintason ja statuksen säilyttäminen, työntekijöiden kustannuksella, tottakai.

Alempi esimiesporras kiteytyy Reino Murikkaan, sadistiseen ja tyhmään moukkaan ja toimistopäällikkö Lennart Nillkeniin, sliipattuun jup-

Riionhelmon yksisivuiset ovat hieman heppoisia, äärimmilleen ikoniseksi pelkistetyt kuvat kun tuntuvat vaativan nopeampaa rytmiä. Timo Ronkaisen ja Sami Tissarin lähiöhäiriköstä kertova aukeama on raadollinen ja nopeasti piirretty, "Paha tapa" samalla kertaa arkinen ja unenomainen ja Ronkaisen ja Cane Vuorijoen "Kannibal Kiss" visuaalisesti näyttävä, mutta ennalta arvattava. Juha Salinin yksisivuiset paransivat tiivistämisestä, kuvien rytmittämässä hänellä on vielä harjoittelemista (auttaisiko pienoishuonnoksen tekeminen paperilapulle ennen sivunsoittamista?). Helka Riionhimon "Vastarannan piski" on aito individualisti. Jokke Saharisen korvatarina jäi täysin käsittämättömäksi, mies kun näytti enemmän Picassolta kuin van Goghilta.

Sellainen lehti. Koottu vapautuneesti ja turhia karsimatta, puolustaa paikkaansa sarjakuvaseurojen julkaisujen joukossa.
Kivi Larmola

piin. Työn sankarit puolestaan ovat neiti Jantunen, kaidista toimistoista tuttu hiljainen ja uuttera ikäncito, joka tekee suurimman osan osaston töistä ja B. Virtanen itse, hiljainen hissukka, jota myös kotiloissa potkitaan päähän, väimö kun on varsinaisen pirttihirvu ja polka potentiaalinen koulukotitapaus.

B. Virtasen elämän ilot ovat kovin vaatimattomia luonnoltaan, kuppi kahvia, pyöräily töihin tai rauhallinen koti-ilta (muun perheen ollessa maailmalla). Virtasen elämä on nöyrää, hän vain toivoo, etteivät muut tallaisi kovin raskaasti hänen päällään kilvoitellessaan paikas-

ta auringossa. Neuvostolehdistö esitteli aikoinaan kuvin tällaisia arjen sankareita, vaikkapa: "A. Ivanov asentaa generaattoria Omskin tehtäillä, viisivuotissuunnitelmaa ylitetään jälleen."

Palkankorotus ja yleneminen ovat niin kaukaisia haaveita, ettei niistä kannata edes veistää vitsejä. Uraputken päässä ei valo kajasta. Kun menee huonosti, on

helppo samaistua B. Virtaseen. Jollakulla menee vielä huonommin, vaikka asiat päällisin puolin olisivatkin kunnossa. Vaikkapa juuri B. Virtasella.

Lohdullista on, että kun maailmanvallankumous joskus koittaa, joutuu tämänkin albumin henkilöistä valtaosa seinää vasten. Ja se on niille pirulaisille ihan oikein.

Kivi Larmola

Hugo Pratt: Banaaniconga ja muita kertomuksia JALAVA, 1997

Banaaniconga jatkaa siitä, mihin Kauriin merkin alla jäi. Prattin arvosteluissa olen varmaankin käyttänyt koko yllämainitun, joten täytynee pysytellä kohtuudessa. Nämä tarinat on nähty Suomessa aiemminkin, jollin Suomessa useimmiten näytettiin useita värikkäinä, osa edesmenneessä Non Stopissa, loput samoin edesmenneessä Tapiirissa. Käännös on tehty samoin kuin em. Kauriin merkissä, Heikki Kaukoranta on sovittanut varhaisemmat käännöksensä nykyistä kielitajuaan vastaavaan muotoon, on makuasia, parantaako se lopputulosta (ollaahan tarinassa kuitenkin vuosisatamme toisella kymmenellä, jolloin puhekielellä oli erilaista) mutta jälki on sujuvaa ja erinomaisen luettavaa. Myös äärimmäisen tuotteliaan Jussi Karjalaisen siivoa tekstausta on ilo lukea. Ja Prattin vapautunut (vielä tässä vaiheessa myös siisti) ja tunnelmallinen grafiikkahan on aina ollut parhaimmillaan "loisteliaan

mustavalkoisena", kuten ulkomailla sanotaan.

Tässä albumissa on Corto-novelleista viisi: Päitä ja sieniiä, Banaaniconga, Herra presidentin voodoo, Suloisten unten laguuni sekä Tarinoita ja isoisia. Hyvää vuosikertaa ja siirtomaaromantiikkaa kauneimmillaan. Tunnistin kyllä Suloisten unten laguunin Edgar Wallace -adaptaatioksi, joku minua lukeneempi voisi etsiä Prattin tuotannosta enemmänkin vastaavanlaisia sovituksia, mutta onko sillä niin väliä? Prattin tapa kertoa ja Corton persoona kutovat joka tapauksessa tarinoita niin monesta lähteestä. Nämä ovat niitä tarinoita, joiden voimalla Corton vichätysoima on kestänyt pitkäpiimäisimpienkin sekoiilujen (kuten Corto Maltese Sveitsissä) läpi. Salaisuuksia ja vihjeitä suurista totuuksista, niistä on Prattin maailma rakennettu, ja kuten Corto viimeisessä puhekuplassaan sanoo: "Minä en tiedä siitä mitään... Hurmaava tarina... ja tänään on hurmaava päivä... eikä karpäsiä."

Kivi Larmola

José Muñoz - Carlos Sampayo: Kohtaamisia LIKE, 1997

Alack Sinnerin lakonisen synkeät seikkailut jatkuvat Muñozin ja Sampayon maailmassa, joka on täynnä tarkeituksetonta ilkeyttä, lapsen pahuutta, ymmärtämättömyyttä mutta myös arjen pientä kauneutta ja odottamatonta hyvää tahtoa. Maailmassa, jossa ihmisten puheet kantautuvat korviin päämäärättöminä katkelmina kuten todellisuudessaakin, ohikulkiijoiden ajatukset ja sanat, kun tiemme eroavat, ne lakkaavat olemasta. Totuus on subjektiivinen käsite.

Tältäkö Muñozista ja Sampayosta tuntui, kun he olivat jättäneet kotinsa ja kulttuurinsa Argentiinassa laakseen, muuttaneet poliittisina pakolaisina Eurooppaan 70-luvun alussa? Oliko elämä näin yksinäistä ja tuskallista ja siksi he muuttivat sarjakuvan kerrontaa, ei kapinasta olemassaolevaa normistoa vastaan vaan kuten Marquez tai Conrad kirjallisuudessa, pystyäkseen kuvaamaan elämää vieraan kielen ja merkistön keskellä.

Graafinen ilmiö on tässä kolmannessa Alack Sinner-albumissa vuodelta 1984 vain hiotunut ollen ehkä lähintä sukua Comèsille, joka myös on omistanut uransa kertomukselle toisilleen vieraiden kulttuurien yrityksestä jakaa sama maailma ja

oppia elämään yhdessä; kuitenkin Muñozin maailma on karkeampi ja lohduttomampi, kuvat rajataan niin jyrkästi, että yksityiskohdat muuttuvat ikoniksi ja on kuin yrittäisi kirjoittaa muistiin keskustelua tyntemattomalla kielellä. Lähestymistapa on puhtaan ekspressionistinen.

Sinner yrittää vain elää normaalia elämää, mutta joutuu aina ristiriitaan, niin perheensä, rotunsa kuin työnsäkin kanssa ja vieraantuu omalla tavallaan, jää ulkopuoliseksi sivustakatsojaksi tapahtumien polttopisteessä, tässä katkerassa maailmassa onnelliseksi lopuksi riittää jo se, että Sinner kykenee luomaan muutaman hauraan normaalin kontaktin muihin ihmisiin. Paha hän ei ole ja pyrkii tekemään oikein, hän on vain ikuisesti muokalainen.

Tämä, kuten koko Muñozin ja Sampayon muikin tuotanto, on syvälleluotaava kertomus vieraantumisen, tavallisten inhimillisten perustarpeiden kaipuusta ja perisynninomaisesta syyllisyydestä, josta anteeksiantoa tuskin saa. Mutta ehkäpä riittää, jos pyrkii tekemään oikein ja elämään kunnolla. Ja tunteen vastuunsa. Tällaisen asetelman edessä on helppo unohtaa, että loppujen lopuksi tämä on vain sarjakuvaa, aivan kuten kirjat ovat vain sanoja paperilla ja elokuvat emulsiopitettistä, rei'itettyä muovinauhaa.

Kivi Larmola

**Moebius & Jodorowsky:
Enkelikynsi
SÖTEM, 1997**

Että näinkin mielenkintoisesta aiheesta voidaan tehdä lämmin tekotaiteellinen kuvakirja katseluuntoisille. Jos s/m- ja alistusleikit ja lävistykset halutaan verhoata tekofilosofisen hölynpölyn ja eroottisen pöytälaatikkorouhuden kaapuun, mikäs siinä. Mutta etsimättä tulee mieleen, että William Burroughsillakin oli herätyskelloja yöpöydällä soimassa vähän väliä, unenpöpperössä hän sitten kirjoitti unensa (omenakairoista ja sen semmoisista) muistiin. Ennenmin selaan vaikka RE/SEARCHIN uudelleenjulkaiseman "Modern Primitivesin" harmaita valokuvia, kuin katselen näitä sinänsä hyvinkin näppärästi ja kauniisti piirrettyjä irrallisia taideteoksia, jotka on väkisin nivottu yhteen kirjaksi. Tietysti, jos saat kicksiä nimenomaan *piirteistä* kuvista, mikäs siinä. Mutta jos tekijät haluavat kertoa jonkin oman fantasiansa pikkupiirteittäin, ollaan samalla saralla kuin Emmanuelle Arsan, joka kaukoidän helteessä kirjoitti unelmistaan cepesta. Tyksää.

Tämä on varmaan tuonut tekijöilleen kosolti rahaa ja pitää heidät siis kaman syrjässä kiinni, uskoisin (jos tuomitsen turhaan, pyydän anteeksi). Mikäpä siinä, sitä saa mistä maksaa. Mutta sievä taide sieluttomista valokuvista ei olekaan koskaan ollut minun juttuni.

Kivi Larmola

**Berthet, Yann:
Pin-up 1
LIKE, 1997**

Eletään vuotta 1942. Tyyneellä merellä sotivan Joe Willysin (Good Joe eli G.I. Joe tarkoittaa vissiin amerikkalaista rintamasotilasta, ja Willy on se general all-purpose vehicle, eikö?) tyttöystävä palkataan sarjakuvapiirtäjä Miltonin (jonkinlainen Milton Caniff -parodia) malliksi, mies parka kun ei osaa piirtää päivittäisstrippiään (pölkylä pään -propagandaa) ilman elävää mallia. Käsikirjoituksen luonteesta ei vielä näin ensimmäisessä osassa osaa arviota antaa, albumin 44 kuvasivua kun tuntuvat kuluvan eepisen juonen kehittäessä. Saattaa olla hyvinkin hyvä, en tiedä, kun en ole seuraavaa (seuraavia?) osaa lukenut. Yann on kumminkin käsikirjoittanut aikaisemmin ainakin Edithin piirtämää Basilia ja Victoriaa, joka myös oli kerronnan samalla ta-

voin lineaarinen. (Ja ihan hyvä.)

Berthetin piirrostyössä on sen sijaan puhdasta ranskalais-belgialaista jälkeä, jotenkin tulee mieleen E. P. Jacobs (varsinkin Topazen tekemän värityksen vuoksi) ja vaikkapa Milton Cariffia ja aivan erityisesti myöhempiä Roy Cranea suunnilleen yhtä suurina määrinä. Siis vaikutteina. Kovasti huolellista on siis varsinkin taustojen ja detajien parissa työskentely, ihmisissä on pyritty enemmänkin huolettoman siistiin, nopeaan tussausjälkeen. Varjojen puuttuminen vain tekee hahmoista kovin kaksiulotteisia ja jännitteettömiä, eikä kuvien keskitys - kultainen leikkaus - keskitys - sommitelu sitä lisää. Olisiko tarpeettoman julmaa kutsua marraskuussa Suomeen tulevaa lahjakasta piirtäjä Berthetiä "tavattoman kehityskelpoiseksi" ja "mahdolliseksi lupaukseksi"? Tästähän saattaa tulla hyvinkin mainio sarja, tällä hetkellä se vain uhkaa jäädä kovin tasapaksuksi, pintapuoliseksi ja en-

nen kaikkea tavanomaiseksi. Niin voi käydä, kun tarinasta puuttuu toden ja eletyn tuntu ja illuusio omakohtaisuudesta.

Toivotaan onnea, tekijät ovat sentään vastuuntuntoisia ammattilaisia eivätkä tarkoituksella mene siitä, mistä aita on matalin. Nerous tosin on myötäsyntyistä, mutta ahkeruudella pääsee aika lähelle. Ja on tässä maassa hyvin paljon huonompaakin sarjakuvaa julkaistu - ja julkaitaan yhäkin.

Kivi Larmola

**Ralf König:
Kermaleivoksia
LIKE, 1997**

Ralf König on eräs nykyaikaisen hauskeimmista satiirikoista. Kermaleivoksissa käydään taas totuttuun tapaan lyhyinä episodeina gay-arjen kommenteja, lisäksi mukana on liikuttava(?) ritari-

noelma ja riemukas tulkinta Daavidin ja Goljatin ensikohtaamisesta. Saattaa olla, ettei tavattoman tuottelias König ole vähään aikaan keksinyt mitään uutta, mutta itseään toistaessaankin hän pitää riman kyllin korkealla säilyttämään paikkansa niin homo- kuin heteroyleisönkin kestoosuusikkina. Königistä on vaikea sanoa mi-

tään uutta, kaikki olennainen on kerrottu jo moneen kertaan, mutta kaikinpuolin suositeltava hankinta tämä siltikin on. Niinkuin kaikki muutkin Königin albumit, kertoo tämäkin ennen kaikkea inhimillisyydestä. Oivaltavan albumin ilmestyminen lohduttaa, kun edellinen albumi, "...Vasemmalla kädellä!" oli ilmiselvä välytyö, ja "Tappajakondomin" filmatisointi oli jopa odotettuakin pitkävetisempi, siitä kun oli matkalle unohtunut Königin tärkein kantava voima, ymmärtämys.

Ei mitään elämää suurempaa, mutta kelpo kirja siltikin.

Kivi Larmola